

державу диктатури партократії, яка на той час узурпувала всю повноту законодавчої, розпорядчої, виконавча політичної влади.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буценко А.І. Радянське будівництво та нацменшини на Україні. Харків: ДВУ, 1928. 43 с.
2. Гончарова О. С. Особливості національного адміністративно-територіального районування на Харківщині (20-ті – 30-ті роки ХХ століття). *Збірник наукових праць. Серія: «Історія та географія» / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди.* Харків: Майдан, 2010. Вип. 39. С. 187-190.
3. Національні меншини України у ХХ ст.: політико-правовий аспект. К.: ІПЕ і НД, 2000. 356 с.

Свічкарь Я.О.

*Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Гончарова О.С.*

РОЗРОБКА БІЛЬШОВИЦЬКОЮ ВЛАДОЮ УСРР ПРАВОВОЇ БАЗИ ДЛЯ ЛІКВІДАЦІЇ ОПОЗИЦІЙНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ 1920-х РОКІВ

Захопивши владу більшовики намагалися закріпити та посилити власний режим. Головні завдання соціально-політичного розвитку країни знайшли своє законодавче відображення в Конституції Української Соціалістичної Радянської Республіки, ухваленій ВЦВК 14 березня 1919 року, Конституції СРСР 1924 року, поправках 1925 року до Конституції УСРР. В них радянська влада оголошувалась «владою перемігшого пролетаріату та трудового селянства», а експлуататорські класи, до яких відносились й представники опозиційних партійних утворень, позбавлялися політичних та багатьох громадянських прав [1, с. 25]. В першу чергу це стосувалося права вибирати та бути обраним до органів державної влади.

Вже в перших декретах держава оголосила злочинами посягання на основи більшовицького ладу і новий радянський правопорядок. Політичні злочини вважались найбільш тяжкими та трактувались як контрреволюційні. Нормативні акти робили наголос на надзвичайних заходах припинення посягань на державний устрій, в т.ч. з застосуванням засобів Всеукраїнської Надзвичайної Комісії (ВНК) [2, с. 16]. Так, зараховуючи альтернативні партії до лав «активних контрреволюціонерів» органами ВНК видаються відповідні правові постанови. 28 жовтня 1920 р. Ф. Держинський візує наказ «Про попередження білогвардійського повстання» у якому ВНК, як активному борцю з контрреволюцією, необхідно невідкладно прийняти до виконання цілий ряд заходів. Серед них: «Негайно приступити до арештів всіх контрреволюціонерів, по відношенню до яких є інформація наступного характеру: активні члени партії правих та лівих есерів, монархістів, кадетів, меншовиків та анархістів...» [3, с. 289]. Із закінченням громадянської війни відпала необхідність навіть в ситуативних союзах з соціалістичними силами. Службова документація органів ВНК відтепер орієнтувалася на їх повне усунення від активного політичного життя. Всеросійський ЦВК в 1922 році приймає декрет «Про Державне політичне управління», яке стало правонаступником НК [2, с. 16-17]. Такі ж реорганізації було проведено й в УСРР. Його провідними завданнями визначались боротьба з таємними і відкритими контрреволюційними виступами (до яких належить діяльність «антирадянських» партій), бандитизмом, шпигунством, виконання спеціальних доручень губернських Виконавчих комітетів.

Утвердженню єдиної ідеології та однопартійної системи влади сприяла державна монополія на інформацію, котру більшовики ввели з перших днів приходу до влади. Першими Декретами Раднаркому закривались ліберальні, правосоціалістичні газети та журнали кадетів, есерів, меншовиків та інших опозиційних сил. А, 22 березня 1922 року Політбюро ЦК ВКП(б) приймає постанову «Про військово-політичну цензуру органами

ДПУ» [3, с. 281]. 6 липня 1922 року схвалене «Положення про Головне управління у справах літератури і видавництва», згідно з яким на нього поклалися функції: перегляду всіх призначених до публікації або розповсюдження творів, періодичних та неперіодичних видань, видача дозволів на право їх публікації; формування списків творів, заборонених до продажу і розповсюдження; оприлюднення правил, розпоряджень і інструкцій у справах друку, видавництв, друкарень, бібліотек і книжкових магазинів [1, с. 27].

У 1922 році приймається перший Карний Кодекс РРФСР, на основі якого робиться кодифікація інших союзних республік. 23 серпня 1922 року ВУЦВК затвердив Кримінальний кодекс УСРР. Згідно 54 статті контрреволюційними визнавались дії, направлені на підрив, послаблення влади робітничо-селянських рад, політичних та національних завоювань пролетарської революції. [2, с. 16].

Переломною для подальшого розвитку партійно-політичної системи стала XII Всесоюзна партійна конференція (серпень 1922 року). Ухвалена на ній Резолюція «Про антирадянські партії і течії», являла собою документ, спрямований на посилення боротьби в нових умовах з буржуазними і дрібнобуржуазними партіями і течіями [1, с. 27]. Після неї починається відкрите придушення опозиції в особі меншовиків, есерів, анархістів, висилка за кордон представників інших політичних партій, відбуваються арешти членів партій, репресії їх керівництва.

Постанови ВЦВК, прийняті в період з 22 серпня по 9 вересня 1922 року про реєстрацію товариств і спілок, згідно з яким будь-яке об'єднання підлягало забороні, якщо його діяльність суперечила Конституції або законам Радянської республіки, підвели юридичну базу під заборону всіх партій, окрім комуністичної [3, с. 289]. Існування будь-якої опозиції правлячій партії повністю виключалося. В Радянській країні фактично завершується історія легального існування політичних партій, окрім правлячої – РКП(б), та її регіональних сателітів, як КП(б)У.

Таким чином, визнавши своїх опонентів контрреволюційними, РКП(б), користуючись монопольним становищем у політичній системі, позбавила їх права на легальну політичну діяльність. З цією метою неминучим стало застосування силових методів тиску – політичних репресій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончарова О. С. Історія України новітнього часу: Навчально-методичний посібник для студентів історичного факультету. Харків: Антиква, 2017. 332 с.
2. Познанська К. В. Ліквідація більшовиками есерівської та меншовицької партійно-політичної опозиції в Україні (кінець 1919-1924 рр.): автореферат дис... канд. істор. наук. Дніпропетровськ, 2008. 24 с.
3. Ченцов В. В., Архієрейський Д. В. Винищення конкурентних партій. *Політичний терор і тероризм в Україні. XIX-XX ст. Історичні нариси / Під ред. В. А. Смоля.* К.: Наукова думка, 2002. С. 284-299.

Толкачова Анастасія Павлівна
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Пилипенко С. Г.

ТЕХНІКА: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ЧИ МАЙБУТНЄ ЛЮДИНИ

З початком розвитку НТР (науково-технічної революції), що мала прояв у вигляді результатів науково-технічних досліджень, нових технологій, наукових програм, автоматизованих систем управління та багато іншого, з простого процесу праці виробництво перетворюється в науковий процес, у технологічне застосування науки. У результаті технічного прогресу все більше функцій передається машинам та техніці.

Розглядаючи сучасність, коли майже все зараз автоматизовано, більшість роботи виконують машини, різноманітна техніка, можемо сказати, що цей прогрес, який відбувся і відбувається й досі, значно полегшив нам життя. Наприклад, декілька століть тому люди для того, щоб попрали речі мали б вийти на ріку та власноруч попрали білизну, витрачаючи на це